

DATORIA EXTERNĂ A REPUBLICII MOLDOVA LA 30.09.2013

Datoria externă brută a Republicii Moldova la 30 septembrie 2013 a constituit 6,218.27 mil. USD, majorându-se cu 215.09 mil. USD (3.6 la sută) pe parcursul trimestrului III 2013 (tabelul 1).

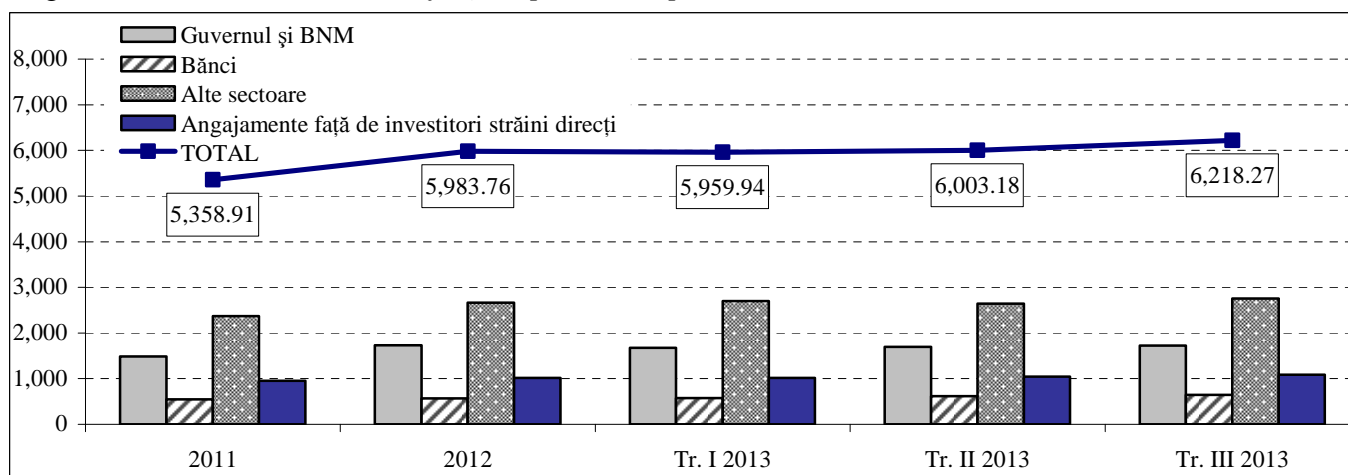
Tabelul 1. Datoria externă brută a Republicii Moldova la sfârșitul perioadei (mil. USD)

	2011*	2012*	Tr. I 2013*	Tr. II 2013*	Tr. III 2013
Sectorul guvernamental	1,157.92	1,265.59	1,225.98	1,247.20	1,276.34
<i>Pe termen lung</i>	<i>1,157.92</i>	<i>1,265.59</i>	<i>1,225.98</i>	<i>1,247.20</i>	<i>1,276.34</i>
Împrumuturi	977.77	1,084.14	1,049.64	1,070.19	1,095.93
Alocări de DST	180.15	181.45	176.34	177.01	180.41
Autorități monetare	327.05	467.34	450.91	446.11	449.59
<i>Pe termen lung</i>	<i>327.05</i>	<i>467.34</i>	<i>450.91</i>	<i>446.11</i>	<i>449.59</i>
Împrumuturi	327.05	467.34	450.91	446.11	449.59
Bănci	544.11	570.97	573.17	616.82	646.15
<i>Pe termen scurt</i>	<i>184.17</i>	<i>169.32</i>	<i>175.79</i>	<i>207.06</i>	<i>212.25</i>
Împrumuturi	28.85	18.85	18.85	27.66	51.42
Valută și depozite	148.99	144.80	151.27	171.73	155.16
Alte angajamente aferente datoriei	6.33	5.67	5.67	7.67	5.67
<i>Pe termen lung</i>	<i>359.94</i>	<i>401.65</i>	<i>397.38</i>	<i>409.76</i>	<i>433.90</i>
Împrumuturi	359.94	401.65	397.38	409.76	433.90
Alte sectoare	2,372.80	2,662.09	2,696.02	2,646.80	2,757.82
<i>Pe termen scurt</i>	<i>1,543.14</i>	<i>1,658.07</i>	<i>1,652.52</i>	<i>1,637.19</i>	<i>1,633.35</i>
Împrumuturi	18.93	30.62	34.15	34.91	36.02
Credite comerciale	947.34	987.77	957.12	981.59	980.90
Alte angajamente aferente datoriei	576.87	639.69	661.26	620.69	616.43
Arierate	121.80	127.94	131.57	133.41	136.42
Altele	455.07	511.75	529.69	487.28	480.01
din care datoria pentru resurse energetice	453.45	505.67	528.07	485.66	478.39
<i>Pe termen lung</i>	<i>829.66</i>	<i>1,004.02</i>	<i>1,043.50</i>	<i>1,009.61</i>	<i>1,124.47</i>
Împrumuturi	829.66	1,004.02	1,043.50	1,009.61	1,124.47
Investiții directe: creditare intragrup	957.03	1,017.77	1,013.86	1,046.25	1,088.37
Angajamente față de investitorii străini	957.03	1,017.77	1,013.86	1,046.25	1,088.37
Arierate	93.57	95.87	96.05	97.19	99.62
Împrumuturi de la investitorii străini	863.46	921.90	917.81	949.06	988.75
TOTAL	5,358.91	5,983.76	5,959.94	6,003.18	6,218.27

* date revizuite

În structura datoriei externe brute pe sectoare instituționale, sectorului guvernamental îi revine 20.5 la sută, autorităților monetare (BNM) – 7.2 la sută, băncilor licențiate – 10.4 la sută, altor sectoare – 44.4 la sută, angajamentele față de investitorii străini direcți reprezentând 17.5 la sută (diagrama 1).

Diagrama 1. Datoria externă, la sfârșitul perioadei, prezentare sectorială (mil. USD)

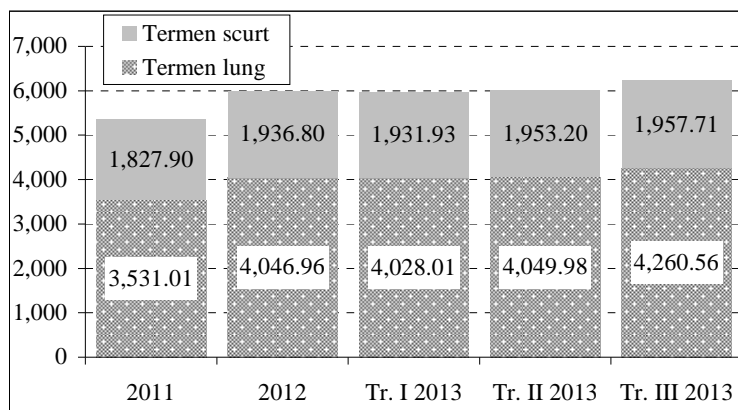

Datoria publică și public garantată s-a majorat cu 2.2 la sută și a însumat 1,763.65 mil. USD, iar cea privată negarantată s-a majorat cu 4.1 la sută și a totalizat 4,454.63 mil. USD (tabelul 2).

Tabelul 2. Datoria externă publică, public garantată și datoria privată negarantată la sfârșitul perioadei (mil. USD)

	2011*	2012*	Tr. I 2013*	Tr. II 2013*	Tr. III 2013
Datoria publică și public garantată	1,521.35	1,762.56	1,708.76	1,725.31	1,763.65
<i>Pe termen lung</i>	1,521.35	1,762.56	1,708.76	1,725.31	1,763.65
Împrumuturi	1,341.20	1,581.11	1,532.42	1,548.29	1,583.23
din care datoria corporațiilor publice și UAT	47.04	46.47	50.67	51.43	54.00
Alocări de DST de la FMI	180.15	181.45	176.34	177.01	180.41
Datoria privată negarantată	3,837.56	4,221.19	4,251.18	4,277.87	4,454.63
<i>Pe termen scurt</i>	1,727.31	1,827.39	1,828.31	1,844.25	1,845.60
Împrumuturi	47.78	49.47	53.00	62.57	87.44
Valută și depozite	148.99	144.80	151.27	171.73	155.16
Credite comerciale	947.34	987.77	957.12	981.59	980.90
Alte angajamente aferente datoriei	583.20	645.36	666.93	628.36	622.10
Arierate (principal și dobândă)	121.80	127.94	131.57	133.41	136.42
Altele	461.40	517.42	535.36	494.95	485.68
<i>Pe termen lung</i>	1,153.22	1,376.03	1,409.00	1,387.37	1,520.66
Împrumuturi	1,153.22	1,376.03	1,409.00	1,387.37	1,520.66
<i>Investiții directe: creditare intragrup</i>	957.03	1,017.77	1,013.86	1,046.25	1,088.37
Angajamente față de investitorii străini	957.03	1,017.77	1,013.86	1,046.25	1,088.37
Arierate	93.57	95.87	96.05	97.19	99.62
Împrumuturi de la investitorii străini	863.46	921.90	917.81	949.06	988.75
TOTAL	5,358.91	5,983.76	5,959.94	6,003.18	6,218.27

* date revizuite

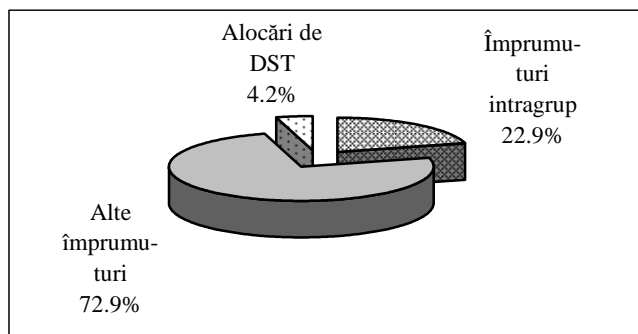
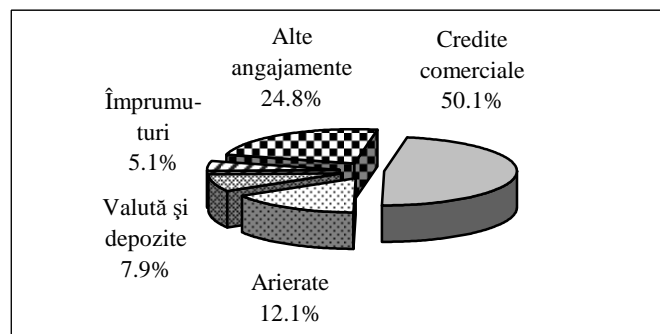
Diagrama 2. Structura datoriei externe pe termene de scadență, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

Evoluția structurii datoriei externe pe termene de scadență este prezentată în diagrama 2.

Angajamentele pe termen lung au totalizat 4,260.56 mil. USD (+5.2 la sută), fiind constituite din: împrumuturi de la investitorii străini direcți în proporție de 22.9 la sută, alte împrumuturi pe termen lung – 72.9 la sută și alocări de DST – 4.2 la sută (diagrama 3).

Datoria externă pe termen scurt a însumat 1,957.71 mil. USD (+0.2 la sută), fiind constituită din: credite comerciale (avansuri și facturi neachitate la termen) –

50.1 la sută, alte angajamente (în majoritate datoria istorică pentru importul de resurse energetice) – 24.8 la sută, arierate (serviciul neonorat conform orarului al împrumuturilor externe atât pe termen lung, cât și pe termen scurt) – 12.1 la sută, depozite bancare la termen și la vedere ale nerezidenților în băncile licențiate din Republica Moldova – 7.9 la sută, împrumuturi pe termen scurt – 5.1 la sută (diagrama 4).

Diagrama 3. Structura datoriei externe pe termen lung pe tipuri de angajamente, la 30.09.2013

Diagrama 4. Structura datoriei externe pe termen scurt pe tipuri de angajamente, la 30.09.2013

Partea majoră din datoria externă a Republicii Moldova o reprezintă *împrumuturile și alocările de DST*, care la 30 septembrie 2013 au însumat 4,596.53 mil. USD, din care 38.3 la sută sunt angajamentele sectorului public (inclusiv datoria BNM, datoria de stat directă și datoria privată asumată de stat în urma executării garanțiilor, datoria unităților administrativ-teritoriale, precum și datoria corporațiilor publice), iar restul sunt angajamentele agenților economici din sectorul privat, inclusiv în cadrul creditării intragrup (tabelul 3).

Tabelul 3. *Împrumuturi și alocări de DST la sfârșitul perioadei, prezentare sectorială (mil. USD)*

	2011*	2012*	Tr. I 2013*	Tr. II 2013*	Tr. III 2013
Autorități monetare	327.05	467.34	450.91	446.11	449.59
Împrumuturi (de la FMI)	327.05	467.34	450.91	446.11	449.59
Datoria de stat directă	1,134.84	1,239.93	1,198.87	1,220.93	1,253.39
Împrumuturi	954.70	1,058.47	1,022.53	1,043.92	1,072.98
Alocări de DST de la FMI	180.15	181.45	176.34	177.01	180.41
Datoria garantată asumată de stat	7.63	5.64	5.13	4.45	4.28
Alte sectoare	7.63	5.64	5.13	4.45	4.28
Împrumuturi	7.63	5.64	5.13	4.45	4.28
Datoria unităților administrativ-teritoriale	15.44	20.02	21.98	21.82	18.68
Împrumuturi	15.44	20.02	21.98	21.82	18.68
Datoria corporațiilor publice	31.60	26.45	28.69	29.61	35.32
Alte sectoare	31.60	26.45	28.69	29.61	35.32
Împrumuturi	31.60	26.45	28.69	29.61	35.32
Datoria privată garantată de stat	4.78	3.19	3.19	2.39	2.39
Alte sectoare	4.78	3.19	3.19	2.39	2.39
Împrumuturi	4.78	3.19	3.19	2.39	2.39
Datoria privată negarantată de stat	2,279.83	2,571.21	2,607.43	2,629.60	2,832.89
Bănci	388.79	420.50	416.23	437.42	485.32
Împrumuturi	388.79	420.50	416.23	437.42	485.32
Alte sectoare (inclusiv de la investitorii străini)	1,891.04	2,150.70	2,191.20	2,192.18	2,347.57
Împrumuturi	1,675.67	1,926.90	1,963.58	1,961.58	2,111.54
Arierate la împrumuturi	215.37	223.81	227.62	230.60	236.04
TOTAL	3,801.18	4,333.77	4,316.19	4,354.91	4,596.53

* date revizuite

Pe parcursul trimestrului III 2013 Republica Moldova a beneficiat în continuare de sprijinul organizațiilor internaționale, situația pe ansamblu fiind prezentată în tabelul 4.

Tabelul 4. *Împrumuturi și alocări de DST – detalii suplimentare (mil. USD)*

	Stoc la 30.06.2013*	Trageri	Plăți reale de principal	Acumularea arieratelor la dobândă	Fluctuația ratei de schimb	Stoc la 30.09.2013
Datoria autorităților monetare	446.11		-5.05		8.54	449.59
credite multilaterale	446.11		-5.05		8.54	449.59
Datoria de stat directă	1,220.93	26.49	-17.02		22.99	1,253.39
credite multilaterale și alocările de DST	1,033.77	25.05	-8.17		21.58	1,072.24
credite bilaterale	187.16	1.44	-8.85		1.41	181.15
Datoria garantată asumată de stat	4.45		-0.33		0.16	4.28
de la alți creditori	4.45		-0.33		0.16	4.28
Datoria unităților administrativ-teritoriale	21.82	0.26	-3.91		0.50	18.68
credite multilaterale	12.53				0.24	12.77
de la alți creditori	9.29	0.26	-3.91		0.26	5.91
Datoria corporațiilor publice	29.61	7.65	-2.47		0.53	35.32
credite multilaterale	15.36		-0.62		0.56	15.31
de la alți creditori	14.25	7.65	-1.85		-0.03	20.01
Datoria garantată de stat	2.39					2.39
credite multilaterale	2.39					2.39
Datoria negarantată de stat	2,629.60	348.75	-172.32	1.14	25.72	2,832.89
credite multilaterale	321.69	42.18	-25.19		4.48	343.16
de la alți creditori	2,307.91	306.57	-147.13	1.14	21.24	2,489.73
TOTAL	4,354.91	383.15	-201.10	1.14	58.44	4,596.53

* date revizuite

Distribuția angajamentelor externe pe principalii creditori ai Republicii Moldova este prezentată în tabelul 5. Datoria de stat externă față de *creditorii multilaterali* la 30 septembrie 2013 a constituit 1,072.24 mil. USD. Ponderea majoră în stocul datoriei de stat directe față de creditorii multilaterali a revenit BIRD și AID – 51.9 la sută, FMI – 30.4 la sută.

Tabelul 5. *Împrumuturi externe și alocări de DST la sfârșitul perioadei, pe creditori (mil. USD)*

	2011	2012	Tr. I 2013	Tr. II 2013	Tr. III 2013
Autorități monetare	327.05	467.34	450.91	446.11	449.59
FMI	327.05	467.34	450.91	446.11	449.59
Datoria de stat directă	1,134.85	1,239.93	1,198.86	1,220.93	1,253.39
<i>Organisme internaționale</i>	<i>920.06</i>	<i>1,039.33</i>	<i>1,008.94</i>	<i>1,033.77</i>	<i>1,072.24</i>
BIRD și AID	508.16	562.94	545.00	545.90	556.53
BERD	3.49	14.41	13.59	19.30	23.78
FIDA	45.42	54.24	54.76	60.59	62.06
BDCE	13.30	17.82	17.06	17.26	27.31
BEI	24.15	62.03	59.88	70.85	76.54
FMI	325.54	327.89	318.65	319.87	326.01
<i>Relații bilaterale</i>	<i>214.79</i>	<i>200.60</i>	<i>189.92</i>	<i>187.16</i>	<i>181.16</i>
SUA	48.65	46.07	46.07	46.07	45.67
Japonia	21.23	16.25	14.54	12.66	12.37
Rusia	96.89	84.68	77.37	77.37	70.06
Romania	9.40	8.06	8.06	7.39	7.39
Germania	31.29	30.31	28.94	28.44	29.13
Austria		9.04	9.33	9.63	11.47
Turcia	6.35	5.56	5.16	5.16	4.76
altele	0.98	0.64	0.45	0.45	0.29
Datoria garantată asumată de stat	7.63	5.64	5.13	4.45	4.28
Alți creditori	7.63	5.64	5.13	4.45	4.28
Datoria unităților administrativ-teritoriale	15.44	20.02	21.98	21.82	18.68
<i>Organisme internaționale</i>	<i>11.43</i>	<i>11.32</i>	<i>12.84</i>	<i>12.53</i>	<i>12.77</i>
IFC	5.00	4.69	6.44	6.02	6.02
BEI	6.43	6.63	6.40	6.51	6.75
<i>Alți creditori</i>	<i>4.01</i>	<i>8.70</i>	<i>9.14</i>	<i>9.29</i>	<i>5.91</i>
Datoria corporațiilor publice	31.60	26.45	28.69	29.61	35.32
<i>Organisme internaționale</i>	<i>16.39</i>	<i>16.50</i>	<i>15.33</i>	<i>15.36</i>	<i>15.30</i>
BERD	14.80	14.86	13.79	13.83	13.75
BEI	1.59	1.64	1.54	1.53	1.55
<i>Alți creditori</i>	<i>15.21</i>	<i>9.95</i>	<i>13.35</i>	<i>14.25</i>	<i>20.01</i>
Datoria privată garantată de stat	4.78	3.19	3.19	2.39	2.39
<i>Organisme internaționale</i>	<i>4.78</i>	<i>3.19</i>	<i>3.19</i>	<i>2.39</i>	<i>2.39</i>
BERD	4.78	3.19	3.19	2.39	2.39
Datoria privată negarantată de stat	2,279.83	2,571.20	2,607.43	2,629.60	2,832.89
Organisme internaționale	307.84	342.31	336.11	321.69	343.16
Alți creditori	1,971.99	2,228.90	2,271.32	2,307.91	2,489.73
TOTAL	3,801.18	4,333.77	4,316.18	4,354.91	4,596.53

Evoluția gradului de îndatorare a Republicii Moldova este prezentată în tabelul 6.

Tabelul 6. *Indicatorii ce vizează datoria externă*

	UM	2012	Tr.1 2013	Tr.2 2013	Tr.3 2013
Datoria externă la sfârșit de perioadă	mil. USD	5,983.76	5,959.94	6,003.18	6,218.27
Datoria externă sub formă de împrumuturi și alocări DST	mil. USD	4,333.77	4,316.19	4,354.91	4,596.53
Serviciul datoriei externe publice și public garantate sub formă de împrumuturi și alocări de DST (conform orarului)	mil. USD	100.63	26.64	22.75	33.80
Serviciul datoriei externe publice și public garantate sub formă de împrumuturi și alocări de DST (plăți efective)	mil. USD	100.63	26.64	22.75	33.80
Serviciul datoriei de stat externe, inclusiv al împrumuturilor private garantate și asumate de stat (plăți efective)	mil. USD	63.95	20.44	11.86	21.23
Serviciul datoriei externe publice și public garantate sub formă de împrumuturi și titluri de angajamente (conform orarului) / export de bunuri și servicii	%	3.2	3.2	2.8	3.8
Serviciul datoriei externe publice și public garantate sub formă de împrumuturi și titluri de angajamente (plăți efective)/export de bunuri și servicii	%	3.2	3.2	2.8	3.8
Active oficiale de rezervă / Datoria externă pe termen scurt	%	129.9	127.8	126.3	139.1

Anexa 1. Datoria externă a Republicii Moldova pentru perioada 2001 - Tr. III 2013, prezentare sectorială, stoc la sfârșitul perioadei

milioane USD

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*	2010*	2011*	2012*	Tr. I 2013*	Tr. II 2013*	Tr. III 2013
Sectorul guvernamental	750.90	775.25	808.89	685.77	654.02	718.19	765.77	778.26	957.50	1,116.18	1,157.92	1,265.59	1,225.98	1,247.20	1,276.34
<i>Pe termen scurt</i>	9.81	32.70	70.43	20.86	36.25	0.13									
Alte angajamente aferente datoriei	9.81	32.70	70.43	20.86	36.25	0.13									
Arierate	9.81	32.70	70.43	20.86	36.25	0.13									
<i>Pe termen lung</i>	741.09	742.55	738.46	664.91	617.76	718.06	765.77	778.26	957.50	1,116.18	1,157.92	1,265.59	1,225.98	1,247.20	1,276.34
Obligațiuni și alte titluri de angajamente	147.40	119.18	94.31	31.76	25.40	19.04	12.69	6.35							
Împrumuturi	593.69	623.37	644.15	633.15	592.36	699.02	753.07	771.91	773.63	934.89	977.77	1,084.14	1,049.64	1,070.19	1,095.93
Alocări de DST									183.87	181.28	180.15	181.45	176.34	177.01	180.41
Autorități monetare	146.15	151.41	142.05	125.94	95.44	140.96	159.36	166.97	153.33	204.24	327.05	467.34	450.91	446.11	449.59
<i>Pe termen lung</i>	146.15	151.41	142.05	125.94	95.44	140.96	159.36	166.97	153.33	204.24	327.05	467.34	450.91	446.11	449.59
Împrumuturi	146.15	151.41	142.05	125.94	95.44	140.96	159.36	166.97	153.33	204.24	327.05	467.34	450.91	446.11	449.59
Bănci	32.28	43.17	57.59	74.33	86.10	150.29	358.98	561.36	457.60	406.62	544.11	570.97	573.17	616.82	646.15
<i>Pe termen scurt</i>	18.04	19.67	33.17	41.55	50.95	106.78	198.93	283.13	189.98	113.18	184.17	169.32	175.79	207.06	212.25
Împrumuturi	2.10		8.60	2.00			10.14	56.78	10.60	10.60	28.85	18.85	18.85	27.66	51.42
Valută și depozite	15.94	19.67	24.57	39.55	50.95	106.78	178.49	226.35	179.38	101.97	148.99	144.80	151.27	171.73	155.16
Alte angajamente aferente datoriei							10.30			0.61	6.33	5.67	5.67	7.67	5.67
<i>Pe termen lung</i>	14.24	23.50	24.42	32.78	35.15	43.51	160.05	278.23	267.62	293.44	359.94	401.65	397.38	409.76	433.90
Împrumuturi	14.24	23.50	24.42	32.78	35.15	43.51	160.05	278.23	267.62	293.44	359.94	401.65	397.38	409.76	433.90
Alte sectoare	626.61	651.72	697.78	752.18	935.44	1,090.13	1,432.28	1,784.69	1,905.46	2,100.09	2,372.80	2,662.09	2,696.02	2,646.80	2,757.82
<i>Pe termen scurt</i>	425.02	454.07	490.32	507.59	668.40	744.55	918.12	1,052.71	1,137.97	1,320.76	1,543.14	1,658.07	1,652.52	1,637.19	1,633.35
Împrumuturi	0.18	0.14	1.75	0.25	0.93	0.80	30.87	16.87	13.07	18.85	18.93	30.62	34.15	34.91	36.02
Credite comerciale	97.95	109.43	137.67	175.02	338.64	387.41	501.73	622.95	683.96	775.72	947.34	987.77	957.12	981.59	980.90
Alte angajamente aferente datoriei	326.89	344.51	350.90	332.31	328.84	356.34	385.52	412.89	440.94	526.19	576.87	639.69	661.26	620.69	616.43
Arierate	23.75	30.58	40.84	38.59	37.65	33.99	40.74	50.88	67.13	93.35	121.80	127.94	131.57	133.41	136.42
Altele	303.14	313.93	310.06	293.72	291.19	322.35	344.78	362.01	373.81	432.84	455.07	511.75	529.69	487.28	480.01
din care datoria pentru resurse energetice	287.18	299.45	298.08	285.12	286.64	317.80	343.16	360.39	372.19	419.64	453.45	505.67	528.07	485.66	478.39
<i>Pe termen lung</i>	201.59	197.65	207.46	244.59	267.04	345.57	514.16	731.98	767.49	779.33	829.66	1,004.02	1,043.50	1,009.61	1,124.47
Împrumuturi	201.59	197.65	207.46	244.59	267.04	345.57	514.16	731.98	767.49	779.33	829.66	1,004.02	1,043.50	1,009.61	1,124.47
Investiții directe: creditare intragrup	122.31	190.35	214.97	202.14	270.02	386.23	601.34	788.18	853.19	883.97	957.03	1,017.77	1,013.86	1,046.25	1,088.37
Angajamente față de investitorii străini	122.31	190.35	214.97	202.14	270.02	386.23	601.34	788.18	853.19	883.97	957.03	1,017.77	1,013.86	1,046.25	1,088.37
Arierate	15.28	24.74	28.96	37.78	32.51	46.23	50.51	62.20	75.20	84.26	93.57	95.87	96.05	97.19	99.62
Împrumuturi de la investitorii străini	107.03	165.61	186.02	164.37	237.51	340.00	550.82	725.98	777.99	799.71	863.46	921.90	917.81	949.06	988.75
TOTAL	1,678.25	1,811.89	1,921.28	1,840.36	2,041.01	2,485.80	3,317.72	4,079.46	4,327.08	4,711.10	5,358.91	5,983.76	5,959.94	6,003.18	6,218.27

* date actualizate